

Foto: Florin BIOLAN

În prim plan:
Viorel Comănici și
Horațiu Mălăele

Constantin PARASCHIVESCU

Lacrime măștilor

Nu știu să explic sentimentul de relativă insatisfacție pe care mi l-a lăsat spectacolul Teatrului Nottara *Doi gemeni venețieni* de Carlo Goldoni, regizat de maestrul Vlad Mugar. Distribuția are două nume de rezonanță pe afiș, Horațiu Mălăele și Dan Puric, scenele dintre ei scapără de haz și nerv, în celelalte roluri actorii au măsură, profil cât de cât reliefat și, ceea ce e mai

important, în derularea derutantă a situațiilor cu zeci de gaguri nu se insinuează nimic vulgar. Comicul e decent, nu atinge nici o clipă grosolănia, uneori parcă nici nu e căutat, vine de la sine din perplexitatea reacțiilor. Neostentativ e și Mălăele în dublul rol al gemenilor: Zanetto, nătângul, și Tonino, omul de spirit. Fără să-și schimbe nici un amănunt de costumație și de ton, trece pe nesimțite de la unul la altul, producând ilaritate, stupefacție, revizuiți de poziție și atitudine. Ne surprinde și pe noi, preveniți în chestiune, pentru că o face fără să atragă atenția, poate doar cu o fluturare de zâmbet inteligent la Tonino. Cu

aceeași pălărie-burlan, mâinile în buzunare și aerul inocent, iese cu o identitate și reintră cu alta, spulberând o înțelegere abia încheiată cu partenerii, gen Dandanache – „am promis? Ce-am promis? Cui am promis?“...

Apoi, meșterul Vlad Mugar, aflat într-o excelentă formă spirituală („am îmbătrânit, dar gândesc mai tânăr decât acum 25 de ani“ – „Teatrul azi“, 3-4/1999), știe să citească în „palma scenei“ (idem, 10-11/1999), e la a patra întâlnire cu o comedie de Goldoni, iar „gemenii venețieni“ îi sunt îndeajuns de familiari la a treia întâlnire cu ei. Montează la Konstanz, în Germania, cu

25 de ani în urmă, *Gâlcevile din Chioggia*; la Hanovra *Doi gemeni venețieni* într-un parc, în aer liber, cu mare succes de public și de presă; apoi în București, la Teatrul Odeon, *Mincinosul* cu actorul pe care-l consideră pe drept „un mare comedian”, Horațiu Mălăele, spectacol distins cu premii în țară și ovaționat la Veneția și Florența cu prilejul bicentenarului Goldoni; de asemenea, tot *Mincinosul*, la Budapesta în 1995 „cu cei mai buni actori ai urbei”; un an mai târziu, la Teatrul Maghiar de Stat din Cluj încă o dată *Doi gemeni venețieni*; și în 1998, la Craiova, *Slugă la doi stăpâni*, considerat un eveniment al stagiunii și nominalizat acum la premiile UNITER. „Goldoni e o provocare – răspunde regizorul unei întrebări formulate de reporterul caietului-program; o provocare la descoperirea spațiilor scenice în afara cuvintelor și la permanentul dor de comedia tragică”. Și comentând motivul dualității, insinuat chiar de titlul comediiilor cu cifra doi – *Doi gemeni venețieni*, *Slugă la doi stăpâni* –, spune clar și răspicat „sunt în stare să descopăr două sensuri într-unul singur”. Ei bine, care sunt ele? Succesul spectacolelor anterioare era determinat tocmai de ambivalența sensurilor reliefate, comedia dezvoltându-se printr-un ingenios joc imaginativ lacrima din masca sarcastică. Unde și cât e sarcasm aici, cum apare lacrima? Impresia, pe care tot vreau să mi-o amendez ca mult subiectivă, e că piesele jocului sunt figurate

pe tablă cu relief corespunzător – ăsta-i spiritualul, acela e gelosul, celălalt Arlechino etc. – dar jocul ne se încheagă într-o partidă pe măsură. Figurile promițătoare se mișcă aleatoriu, trec pe lângă un suspans dramatic, o tensiune, dar n-o ating, evită parcă implicarea. Impresia e – impresia mea, de la al doilea sau al treilea spectacol, – că piesele nu compun ansamblul, desenul sugestiv care să contureze îmbinarea savuroasă de haz și sens, de bufonadă și rezonanță amară. Rădem copios în unele momente, mai ales când sunt față în față Mălăele și Puric, ne amuzăm de frenezia spada-sină a lui *Lelio* (Viorel Comănici), admirăm ponderea lui *Florindo* (Dragoș Bucur), buchetul de ingenuitate și frondă al *Rosaurei* din interpretarea Cristinei Toma, nervul și alintul *Beatricei* în evoluția Clarei Vodă. Valentin Teodosiu în *Doctorul Balanzoni*, Dan Aștilean în *Pancrazio*, Ada Navrot în *Colombina*, mi s-au părut neutri, linii posibile în desen. Cei doi *Brighella*, Bogdan Dumitrache și Richard Bovnoczki, dinamici în joc, animă cât de cât mersul intrigii.

Secenografia Liei Manțoc, alcătuită din cearșafuri întinse pe sfoară care se trag în fel și chip, închipuind interioare și exterioare, dar „mai mult paravane de marionete, cu nebănuite despicături pe unde apar capete și dispar personaje, e o performanță plastică, dar rece, ca zăpada fără rost. Jocul *Rosaurei*, în consecință, într-un hamac dintr-o astfel de fâșie albă, ca

într-o terasă, e mai degrabă o performanță acrobatică decât comică. În schimb, măștile create de Ilona Járó sunt foarte expresive, intră în joc cu o febrilitate mai mare decât a actorilor, se insinuează, participă, îi dublează și semnifică ele lacrima sarcasmului ce nu se mai întrevede în evoluția mai apatică a protagoniștilor.

Un spectacol neterminat. Ale cărui gând și stil au plecat mai devreme cu regizorul peste alte hotare artistice. Din motive pe care n-am căderea să le explic eu. Dar e posibil ca în cursul reprezentațiilor să se contureze ideea de oarecare rezonanță care mocnește acum, pentru că doi ași ca Horațiu Mălăele și Dan Puric nu pot sta indiferenți lângă alte figuri de joc, satisfăcuți numai de sine, și cum publicul umple sala și merită o comedie unde nu numai să râdă de ocazie, dar să mai și mediteze puțin la contrastul și uneori chiar confruntarea dintre *être* și *paraître* în zilele noastre, ca să zic așa.

Teatrul Nottara. Doi gemeni venețieni de Carlo Goldoni. Regia: Vlad Mugur. Scenografia: Lia Manțoc. Măști: Ilona Járó Varga. Cu: Valentin Teodosiu, Cristina Toma, Dan Aștilean, Horațiu Mălăele, Viorel Comănici, Miklos Bacs, Clara Vodă, Dragoș Bucur, Bogdan Dumitrache, Richard Bovnoczki, Ada Navrot, Dan Puric, Ion Porsilă, Daniel Popescu. Data reprezentației: 12 martie 2000.